

TELEGRAFUL ROMANU

Nr 52. ANUL XIV.

Telegraful ese de doue ori pe septembrie și ioi'a si Duminec'a. — Prenumeratunca se face in Sabiu la espeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gata prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiul prenumeratunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciele din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4. fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe $\frac{1}{2}$ anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platesc pentru intea ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru doua ora cu $5\frac{1}{2}$. cr. si pentru a treia repetare cu $3\frac{1}{2}$. cr. v. a.

Sabiu, in 3|15 Iuliu 1866.

CÂTRA POPÓRELE MELE !

Nenorocirea cea mare, carea a lovitu armata Mea cea nordica pre lângă tota opusetiunea cea mai eroica, pericolele, care cresc patriei dintr'acesta, urgi'a resboiului, carea nimicindu se estinde preste iubitulu Meu regatu Boem'a, si carea amenintia si alte parti ale imperiului Meu, perderile cele durerose si nesuplinivere pentru atatea mii de familii, au tulburatu adencu anim'a Mea, carea bate atatu de caldu pentru binele poporului Mele.

Increderea insa, ce o amu esprimatu in manifestulu Meu din 17 Ianu, increderea in credint'a vostra cea neclatita, in devotamentulu si prompteti'a vostra la sacrificie, increderea in curagiul armatei Mele, pre carele nu-lu putu frange nici chiaru nenorocirea, increderea in Dumnedieu si dreptulu Meu celu bunu si santu, nu s'a elatinatu in Mine nici intr'unu momentu.

Eu M'amu indreptatu catra Imperatulu francesiloru pentru mijlocirea unui armistitius in Itali'a. Nu numai ca amu aflatu o intimpinare forte prevenitore, ci Imperatulu Napoleonu s'a oferit din indemnulu seu propriu, si cu scopulu celu nobilu, de a impiedaca o versare de sange mai departe, a mijloci unu armistitius si cu Prussi'a, si a introduce pretratari de pace.

Oferirea acesta o amu primitu.

Eu suntu gata a incheia o pace pre lângă conditiuni onoravere, spre a pune stavila versarei de sange si a pustiirilor resbelului; insa nici odata nu Me voiu invoi la o pace, prin care s'aru sgudui conditiunile fundamentali ale pusetiunei de putere a imperiului Meu. La templarea acesta suntu decisu a purta resbelu pana la cele din urma, si intr'acesta consimtiescu de siguru poporele Mele.

Tote trupele disponivere se voru contrage, si prin recrutarea orenduita, prin voluntari cei numerosi, pre cari spiretulu celu patrioticu, ce se inflacara de nou, i chiama la arme, se voru suplini scaderile armatei.

Austri'a fu greu lovita de nenorocire; insa ea nu e descuragiata, nu e doborita.

Poporele Mele !

Incredeti-ve Imperatului vostru !

Poporele Austriei nu s'au aretat nici candu mai mari, decum in nenorocire.

Si Eu voiescu sa urmediu exemplului stramosiloru Mei, lucindu-ve inainte cu credintia neclatita in Dumnedieu, cu barbatia si cu staruintia.

Datu-s'a in resiedint'a si capital'a imperiului Meu Vienn'a intr'a diecelea Iuliu, un'a mia optu sute siese-dieci si siese.

Franciscu Iosifu m. p.

Nr. 14,577. 1866.

Publicatiune.

Innalt'a Cancelaria regia aulico transilvana cu decretulu seu din 8 Iuniu 1866 nr. 2568 a datu Gimnasiului superiore romanesco greco-resariteu din Brasovu dreptulu de publicitate, adeca dreptulu de a puteti tine esamene de maturitate, si a da testimonie valide de statu — acesta se face de obsece cunoscutu. —

Din siedint'a Gevernului regescu transilvanu tinuta la Clusiu in 22 Iuniu 1866.

Nr. 75—1866.

Anunciu.

Conformu conclusului adusu in siedint'a a II a adunarei gen. a Asociatiunei transilvane romane tinuta la Abrudu 1865 p. XXXI., adunarea gen. a Asociatiunei pentru anulu curente 1865/6 se va tine la Belgradu in 15/27 Augustu a. c.

Ceea ce prin acesta in sensulu § 23 din statutele Asoc. se aduce la cunoscinta publica.

Dela Presidiulu Asoc. tranne pentru literatura romana si cultura poporului romanu.

Sabiu in 15 Iuliu 1866. *)

Petru Manu, m. p.

Pres. int.

I. V. Rusu, m. p.

Secr. II.

Evenimente politice.

Sabiu in 2 Iuliu.

Din Pest'a aflamu ca Majestatea Sea Imperat's'a in 9 Iuliu

au sositu aici. Scopulu acestei calatorii este de a visitá prestatii ce se afla in spitalele de aici. Primirea au fostu de totu cu caldura si entusiastica. Dupa „Magyar Világ“ Vineri era sa se intorce Majestatea Sea la Vienn'a. Servitorii Curtiei remanu in Bud'a, unu semnu despre reintorcerea Majestaticei Sele.

Astazi cetim o telegrama in Hr. Ztg. ca Maj. Sea Imperat's'a a plecatu cu printii imp. dela Vien'a spre Bud'a-Pest'a. Se dice in depesia ca Maj. Sea Imperat's'a lacramà, iara Majestatea Sea Imperatulu era forte miscatu in momentulu despartirei. Imperatulu a plecatu la osté.

Afara de manifestulu imp celu publicamu in fruntea foiei, mai cetim in diuarie unulu indreptatu catra poporele cele credinciose ale Ungariei. In acest'a se exprima credint'a cea tare, ca fiu cei eroi ai Ungariei, condusi de innasent'a loru alipire, voru alerga de buna voia sub stindartele Ma'estatei Sele intru ajutoriulu aloru sei si spre scutirea patriei amenintiate nemijlocit u prin evenimentele resbelice.

Zkt asigura ca aru si primitu mai multe impartasiri din Ungaria, a caroru cuprinsu indreptatiescu la temerea, ca in unele cercuri anumite s'aru afla forte mare inclinare de a avea in inaintea ochiloru numai siu celu putinu cu deosebire partea domnitore in Ungaria. La acestea adauge acesta fóia :

Noi aducemu la cunoscinta ministeriului acesta temere din motivele cele mai patriotice, dara ilu si conjuramu totudeodata, ca sa reguleze politic'a Ungariei astufeliu, incatul slavii si romani Ungariei sa aiba causa de a spera in imprimirea dorintelorloru celoru drepte.

Pana in momentulu candu scriemu aceste siruri scirile despre crisa ministeriala inca nu se demiu de totu. Noi amu fostu comuni-

*) Celelalte jurnale romane inca suntu rugate a primi in coloanele sele acesta provocare.

dupa unu telegramu scirea despre repasirea min. Belcredi si Larisch, si despre intrarea lui Beust la esterne. In diuariile vieneze ceteau si alte diferite liste. Asa Carolu Auersperg min. primar, dupa aceea se pomenesc de Kayserfeld, Giskra, Deak, Sennyei si alte capacitatii ale reichsratului.

Din Berlin se spune ca ministrul de resbelu (din Prusia) Roon a ordinat mobilarea militilor de tiéra de rendulu alu doilea (Zweiten Aufgebot) in numeru cam de vre-o 200,000, carii sa se impună cătu mai curendu cu ceealalta armata. Pre lângă acăstă se scoțu inca 120,000 recruti, si adeca de aceia, a căroru tempu de servitius dupa lege aru avé a se incepe le 1868 si 1869.

Alegerile dietali din Prusia sa fia favorabili pentru regim. Corpurile legiuitoré le va deschide in estu anu regele in persona. Totu din Berlin se telegrafiza la Parisu, ca cabinetulu berlinesu aru si aplecatu a nu modifica esentialminte federatiunea germana; mai departe vrea sa sustina pre cei mai multi principi; dar persista pre lângă scoterea Austriei din federatiune.

A. A. Ztg. spune dupa un'a cor. din Parisu, ca Napoleonu, cedendu Veneti'a Italiei va trebuí sa capete dela cesta din urma vreo compensatione. — Din partea Prusiei inca aru si sa astepte Napoleonu oresi care regulare de frontaria. Se dice adeca ca Prusia va trage in cerculu domnirei sele afara de ducatele dela Elbe (fara partea curstu daneza) Hanover si Hessa electorala. Sassoni'a remane regelui Ioanu, pentruca imperatulu Napoleonu au promisua i o redá. Pentru crescerea ce aru resulta din ancescările de mai susu Francia s'ară restringe cu o regulare de frumaturie pâna la Zweibrucken si Saarbrucken si pâna la Saarlouis.

Din Berlinu mai astămu ca imperatulu francesilor si tiarulu rusescu si alti monarchi au gratulatu regelui prussianu pentru invingerea dela Königgrätz (Tiarulu rusescu au gratulatu si Imperatului Austriei dupa invingerea dela Custoza.) —

Despre armistitiu nu avemu inca sciri positive, ca sa scimu in ce stadiu se asta. Multe diuarii vieneze nu credu intr'ensulu si dicu ca manifestulu imp. din urma arata, ca resbelulu va sa se continue.

Din Parisu se tel. (in 10 Iuliu) la „Debatte“ ca reprezentantele Franciei din Berlinu au capatatu insarcinare a se duce numai decătu in cortelulu generale alu prussianilor si a mijloci la regele pacea. — Le temps dela 8 Iuliu spune ca port'a a recunoscutu pre Principele de Hohenzollern.

Totu de acolo astămu ca principale Napoleonu la unu banchetu s'a esprimatu in unu toastu de totu ostilu contra Austriei, numindu-o cea din urma pestera a feudalismului si catolicismului, si dice ca din aceste cause trebuie doborita si fermata. Francia are missiunea de a restaura catolicismul in Rom'a si Prusia in Vienn'a. Noi trebuie sa simu aliatii Prusiei si Italiei si pâna nu voru trece 2 luni armatele nostre voru luá parte la lupta.

Din Romania astămu dupa „Romanul“ dela 28 Iuniu ea: „In siedinti'a deeri (27 Iun), d. Presedinte alu consiliului a declarat u ca este insarcinat de Mari'a Sea Domnulu Romaniloru, ca, prin deferintia cătra tiéra ce l'an alesu, ce a pusu pe capulu seu coro'n'a lui Mircea si Stefanu, Mari'a Sea Carolu I. este olaritul a boteză pe copiii sei in religiună domnitoré a tierii, in religiunea ortodoxa resaraténa. Mari'a Sea roga dar pre domnii Deputati a si inscrie acăstă obligatiune a sea in constitutiunea tierii.“

Declaratiunea acăstă a fostu primita de adunare cu mare aplausu. S'a propus a se numi o comisiune ad-hoc care sa mérge a multiam Domnitorulu de acăstă noua proba de respectu, de deferinti'a sea cătra patiunea româna. D. Presedinte alu adunării a disu ca cea mai buna multiamire ce se pote adresă Mariei Sele este de ai dă cătu mai curendu constitutiunea terminata.“

Din cîmpulu resbelului.

La media noptie. Diuariistica vieneza descrie pre largu dupa coresp. private intrarea prussianilor in Prag'a. Dupa acele, unu vice colonel prussian Ranisch chiama pre primariulu acesei cetăti la Chvala cale de 3 ore de Prag'a spre a se intelege despre intrarea si ocuparea meniunatei capitale a Boemiei. Dupa o consultare a consiliului municipal se si indrepta o deputatiune cu cardinalulu archiep. Schwarzenberg si primariulu cetăti in frunte, cu steguri albe la trasuri, in numitulu satu, unde se dice ca deputatiunea fu bine primita si audi conditiunile puse de vicecolonelulu prussianu. Spuse adeca deputatiunei, ca trupele de ocupație voru li 8000 pentru care are municipalitatea, respective comun'a de a ingrigi pentru incortelare si costu. Fia care soldatii are sa capete dejunu 1 lotu cafea, 1 fransela (jumla); la amedi supa cu $\frac{1}{2}$ pondu de carne de vita si o portiune de leguma; sér'a cina si unu pacharu de bere. Asemenea are municipiulu sa ingrigescă de costulu trupelor trecente in numeru de 58,000. Comandan-tulu asigura ca avereia privata, a comunei si a institutelor pri-vate va fi santa si neatinsa. Cetătienii gardisti remanu in posesiunea armelorloru loru si voru continua servitiele loru ca si pâna

aci; asemenea si politia. Gardistii voru cede case de două guardie pentru prussiani.

Comerciul sa se continue neconturbat. Press'a remane libera, numai de cele ce privesc deadreptulu pre prussiani sa se ferescă. —

Luni noptea la 1 ora au sositu o estafeta din Znaim in Stokerau cu inscriintarea ca in Znaim au intrat in acea di dupa amedi 3600 de prussiani. Comisiunea de montura au si pacchetatute totu provisiorile ce le avea acolo sa străportat in asigurantia cu drumulu de feru. —

Dupa sciri sigure se spune ca armat'a de nordu sta gata la Olmütz. O parte a inaintat spre capitala ca sa o scutescă.

Majestatea Sea c. r. apost. au denumit u pre Inalt. S. imp. Archiducele Albrecht de comandantul tuturor trupelor de operatiune si de sifru alu statului generalu pre vice-maresialul bar. Iohn.

Armat'a de sudu se dice ca vine in mersuri fortiate la Viena. O parte a trupelor de rezerve a si sositu la Vienn'a in difele trecute.

Despre perderile dela Königgrätz si acum suntu inca scirile diverse. Vin'a se arunca cu deosebire asupra trupelor federatiunei, carii nu au grăbitu cu concursulu ce se astăpta dela ele, dar si asupra relei ingrijiri a conduceatorilor cari au dusu trupele flamande si fara munitione in focu; ba pe unele le-au postat de astă de s'au atacatu intre ele insesi.

Sciri seriöse suntu si acele care ne spunu ca prussianii, dupa ce au ocupat u tota Silesia austriaca au intrat in Moravi'a si pe latura resaraténa dela Olmütz si se fia inaintat pâna la Prerau.

Din Germania, astămu ca bavaresii au fostu batuti la Geys'a (cerculo Eisenach). O depesia dela 10 Iuliu spune despre o lupta inca neterminata la Kissingen in Bavaria. Orasul acesta se dice ca suferă de impuscaturile inimice.

La media d.t. Din partea acăstă nu scimus aenm ce sa tinem de adeverat, prentru precum amu vedutu mai susu se dice ca trupele italice (austriace) vinu la Viena; o depesia dela 10 Iuliu insa spune ca inimicul au trecutu rialu Po pe mai multe locuri cu puteri inseminate si mai tarziu se dice totu acolo, ca fortaretile quadrilaterale (Festungs viereck) au garnisone de ajunsu si suntu proveduite cu totu mijlocele de lipsa pentru aperare.

Impartăsimu dupa o coresp. orig. unele date despre lupta dela Custoza:

Din taber'a Corpului alu 7-lea de lângă Sona, in 30/18 Iuniu 1866.

Domnule Redactoru!

Situatiunea in care ne astămu noi astădi pe astu terenu resumperat cu pretiosulu sânge alu bravei noastre armate, nu me ingadue a trece cu vederea faptele cele gloriose a junilor nostri ardeleni, carii au culesu in 24/6 lauri de invingere — aruncandu pe inimicul peste granitia. — A insiră totu dupa cum decurse in a loru deschilinita insusire mi este peste putintia, nefiindu dedat a serie pe genunchi sub arsita ce ne consuma si la umba provisore, — pentru aceea mi iau refugiu numai la restrense reflesiuni despre cele intemplete, si unde amu pututu strbate si eu cu pri-virea preste destens'a linia de lupta dela Peschier'a subt colinii dela Soma Campagna si Custoza pâna la Marmirolo, va sa dice, ocupandu mai totu paesele si positiunile de aperare intre Mantua si Peschier'a spre Veron'a. — Armat'a nostra concentrata la Revigo, Polesela, Revere etc. pâna la Borgoforte pe tieruri Padului (Po) observandu obrasnicia neamicului — alergă tota spre cele 4 unguri fortificate, la care se recordase contrarii nostri, de a le luă cu asaltu, — apoi taindu-ne comunicatiunea dinapoi armat'a lui Cialdini, si de drept'a nostra Garibaldi decătra Tirolu, sa simu si liti a capitulă. Dara Ddieu la astă teribile intreprinderi au asultat mai multu rugaciunile poporului austriace. — In dimineti'a din 22/6 se puse tota armat'a in miscare, si fatia cu serbintele de 32 grade in umbra, in dimineti'a din 24/6 la 8 ore dedura bra-v'a nostra armata ca 60—70 mii fectori, frontu cu contrariul ei inimicu numerosu, care (dupa cum mi spuse unu Capitanu Sardinia la loculu seu in piati'a de ambulantia) urcara cei activi fără de rezerve — la o sută două dieci de mii —. Se dice ca gen. Cialdini comanda in corpurile sele aproape la două sute mii pe candu Garibaldi abia pe jumetate. Suntu insa atătea contradiceri cătu nu poate sci omulu care e adeverulu, fiindca noi nici i-am numerat nici puteam cifra positamente numerulu contrarilor nostri, ci numai dupa spusele strainiloru.

Lupta inspirantă, mai cu séma la arip'a stânga a noastră dela Dosso beono si Villafranc'a spre Valegio crescă pe totu minutulu cătu cam pe la amedia-di mai ca nu se putea sci dupa atât'a sacrificiu si va armat'a nostra ori a contrariului nostru cea triumfanta, căci chieila Veronei (Collinii Custozi) era in mâinile inimicului ce se retrase pe crestetele strategici si cu una focu de o statornica hotărire (a invinge ori a murit lângă mormintele confratilorloru loru din 48) — se tinuera eroiceste si cu o taria necredibila. — Ai nostri slabira, — yr'o câte-va brigade se re-

trasera, și opulu capată o fată trista, — contrarii nostri se credeau învingitori. Bravale nôstre trupe inse acoperindu-se, așteptau numai sucursulu necesarul. Brigad'a nôstra care se află la rezerve capată ordre de a înaintă și cu dens'a și alte colone in numeru cam la 14 mii, și strinse tóte puterile laolalta și formă o masa de colone totu castre dupa castre in cea mai tactica miscare, in frunte Escel. Sea comandanțele corpului alu 7-lea Locotenente baronu de Maroicic, dupa densulu brigaderulu nostru Conteles Veselsheim (fostulu Capitanu in propriulu castru pâna la anulu 56) dupa acesti doi bravul nostru Colonelu Antonu Doramus in frunte a tustrele bataillionloru ardeleni române, — dupa acestea alte magiare și germane. Mai maretie colone și mai tacteci decât acestea nici pe cîmpulu de exercitîn nu amu putut vedea in restempulu servitului meu de 16 ani in cîcă.

Acste colone de rezerva se aruncara cu o repejiune ne mai vediuta asupr'a coliniloru incărcate de contrari că unu stâlpu imbracatu de miliarde albine ce a roitu, dar sî aruncate cu o perdere însemnăcioasă. Acum înenigurara colinii lasandu partea cea mai pedisia juniloru nostri ardeleni, cari o și ocupara dupa unele asalte, unindu-se Castrulu nostru „Strelitz” — cu celu alu lui Baumgarten 76-lea de linia și dupa 9 asalte desperate, se retrase întrăga armat'a contraria peste Mincio, lasandu in mâinile armatei nôstre o multime de prisoneri, tunuri și alte magazine; in estu chipu s'a finit batai'a din 24/6 prin corpul alu 7-lea care a și culesu Léuri neperitorii și unu renume istoricu in analele armatei italice. — Deschilinitu este de însemnatu că in acestu laudatu corpu numerâmu 4 castre regimenter române, dôce din Ardélou (Meklenburg Strelitz și Baden) iara dôce din Banatu-Ungaria, Allemanu și Ludovicu Victoru, — cestu din urma nu e curat rom. ci amestecat cu ruteni și slovaci. — Insa intre cele buciunate prin ordinele de dî sî alu nostru Strelitz nr. 31 și Baumgarten nr. 76 care au incheiatu pentru asta dî cu atât'a triunfu resboiu persecutandu pe contrariulu celu numerosu in cea mai selbatica fuga.

Findea in estu maretie Castru ardelenescu completat din tóte 3 surorile natiuni numerâmu 3 părți români și a 4-a parte magiari și sasi, sfîrșit de neaperata cuviintia a aduce la cunoștința publicului nostru cetitoru, aceste sapte stralucite prin care castrulu nostru si de asta data că la cele mari și neuitate batâlii dela Collin, Aspern, Hollabrun, Temesvar, Calca babia lângă Montebelo, Magenta și Solferino și acum la Custoza s'a distinționat prin bravuri voinicesc pre care lumea de acum le scie, și Comandantii decorati cu ordinul „Mariei Theresiei” le marturisescu cu mâna pre pieptu, cumca numai singuru acestui bravu Regimentu romanesco au a multiamă decoratiunea M. T. — Proprietariul nostru Cuolloz și Lainingen — a murit, dar GM. Stanoviciu și G. M. Doramus traescu pâna astazi salindu-se in fată lumei ca in ordinul agonisit in fruntea fratiloru nostri ardeleni.

Ertatimi Domnule Redactoru, ca nici tempulu nici stările impregiuru nu me iarta a schită mai chiaru dupa cum se cere cele mai susu atinse, — cu alta ocasiune mai pacinica nu voiu mai pregetă *) a aduce înainte totu ce e vrednicu de laude, și a vesti maretiele fapte ale acestui Castru din insusi istoria lui propria, (ce peste scurtu fiindu pace va esă la lumina de supt press'a c. r. din Vienn'a). — Sciti domnulu meu! ca in câmpu suptu umbra de vitie acusi treserindu și adunendu-mi catrafusele și înainte ori... la drépt'a — slâng'a, camu cu greutate e a siedea neturburatu și a scrie ce-va mai bine tiesutu.

Pozzolengo 1 Iuliu 1866.

Domnule Redactoru! Suntu convinsu ca nu volu și eu cela d'antâi, care ve comunica cuvintele Altetiei Sele comandanțului armatei italiene Archiduc. Albrecht. — mi iau libertate a vi le tramite estrase din ordinea dîlei in firea loru: Majestatea Sea telegrafă inca năoptea: Ti esă trupelor mele brave cea mai caldorosă multiamita.

In fine eata in estrasu și cuventulu restitu de cătra Pr. en. Capelanu de éste Sab'a Popoviciu înainte de lupta dela Custoza. Fratiloru oștasi! Majestatea Sea preînduratul și meritulu nostru Imperator și Domn, ve chiama pre voi la arme ageri in contr'a turburatoriloru de pace, și fiindu voi dedati a audi eu fala de numele biruinții, salutati dreptu acea dorintă și vointă Monarchului nostru cu chiotu de bucuria.

Voi va veti luptă de acum pentru sănt'a dreptate, pentru bun'a oreduiala și dreptă legiuire, pentru marirea și cinstea Austriei cum și bun'a sporire in prosperitatea ocârmuirei și prin urmare și pentru fal'a armelor nôstre.

Adunati-ve dreptu aceea in jurnalu mariteloru vostre stéguri! și preste scurtu veti pasi înconț'a dusimaniloru ce v'au cunoscutu la Montebelo, Magent'a și i veti respinge și de astadata că la Solferino.

Cea mai mangătoare privire a bunului nostru monarh este indreptata spre voi, înaintea văstra stralucescu vertutile stramosiloru și glori'a renumelui neperitoriu, desupr'a văstra rugaciumile poporiloru, cu voi e curagiul și credința neclintita care in atâtea

renduri o a-ți dovedită ca sunteti demni de numele celu portati cu voi va fi Dumnedieu și duchurile braviloru comandanți cari ve va povatini și va strigă: Dumnediecul duchuriloru și a totu trupulu carele a calcat mórtea și pre diabolulu au sfarmatu, va dă văne putere a umili și voi pe contrariulu vostru și ai strigă: umili-ve popore și ve plecati! ca cu noi este Dumnedieu; de frică văstra nu ne vomu teme nici turbură, căci cu noi este Ddieu, și ori ce sfatu veti sstatu, rasipi-lu va Domnulu, căci cu noi este Ddieu; și déca Ddieu e cu noi, cine poate și incontră loi Ddieu? La arme și 'nainte Camaradiloru? Cu chiotu de bucurie strigandu: Sa traiése Imperatulu!

Proiectul de lege

in caus'a limbiloru și naționalităților tierei.

PARTEA I.

Dispusețiuni generale.

§ 1. Poporele ce constituiesc tîr'a neintielegandu aci Ardélou și Croati'a suntu: magiarii, români, slovacii, serbi, nemți și rusini.

§ 2. Locuitorii magiari constituiesc națiunea magiara; români, națiunea română; slovacii, națiunea slovacă; serbi, națiunea serbescă; nemți, națiunea nemtiasca și rusini, națiunea rusina; — și tóte aceste națiuni se recunosc și se declară de totu atâta națiuni ale tierei precum ele că totu atât factori ai dreptului publicu și părți constitutive ale pătriei — pe baza libertăției, dreptății și frățietății, se declară egalu indreptățite, atât in respectu politicu, căci și in respectul limbii lor.

§ 3. Fia-care națiune in sine formădă totalitatea nedespărțibila și unitatea nedisolubila a tierei.

§ 4. Fia-care națiune regnicolare pentru ascurarea, promovarea, controlarea, priveghierea, reprezentarea și pertractarea intereselor și trebilor națiunali, va avea o corporaliune, său adunare specialu națiunale sub nume de „Universitate națiunale” dreptu reprezentanta a națiunei insa-si.

Organisarea internă a acestei reprezentanțe, va slaveri-o sia care națiune peintru sine.

Astfelui de reprezentanță națiunale se consideră de corporațione legale a națiunei pe care o reprezinta. De asemenea

§ 5. Fia-care națiune va avea unu capu națiunali; care că atare va fi membrulu consilului de corona. Acestu capu națiunali lu denumesce Maiestatea Sea. Nu altmîntre.

§ 6. Fia-care națiune la gubernu și la tóte dicasterie mai înalte ale tierei va avea senate s'au secțiuni proprie națiunali, cari singure voru fi competenți a pertractă și decide obiectele ce atingu o națiune in specie; obiectele ce atingu pe tóta tîr'a tinendu-se de competența secțiunilor in colectivitate. Astu-feliu

§ 7. Pe candu fia-care națiune și asta expresiunea sea specială in Universitate si capulu națiunale ele-si mai astă acăsi a expresiune si in comitatele, districtele, cercurile, orașele, si comunele satesci locuite de ele; expresiunea colectiva a tuturor națiunilor se manifestă in diet'a comuna a tierei; la Gubernu și la tóte dicasterie mai înalte ale patriei in obiecte ce atingu tóta tîr'a și aici in astă colectivitate inca se manifestă unitatea si comunimea patriei.

§ 8. Portofu si colorile națiunali suntu egalu indreptățite, pentru fia-care națiune regnicolara.

§ 9. Fia-care națiune are dreptul de asemenea scutire, aperare si ingrijire din partea tuturor potestăților publice si de asemenea ajutoriu din mijloacele tierei.

§ 10. Fia-care națiune este in dreptu de a si redică din propriile sele poteri ori ce institute de cultura si invetiamențu; ina institutele publice ce există acum si suntu redicate pe spesele publice ale statului precum si cele ce s'aru înființă de aci înainte cu astfelui de spese — se declară de institute ale tierei si respective ale celor siese națiuni regnicolari.

§ 11. Aceasta lege se declară de lege fundamentală a tierei si nu se va putea stremută decât cu $\frac{2}{3}$ a reprezentanților celor siese națiunali.

PARTEA II.

Dispusețiuni speciale.

§ 12. Usulu mai neimpeđecatu si mai liberu alu limbii presupune o nouă arondare a comitatelor si districtelor tierei incătu sa pote dupa naționalități precum de alta parte face necesaria, ceea ce se si ordină aplicarea individilor din tóte națiunile la gubernulu si dicasterie mai înalte, atât politice cătu si judecătoresci ale tierei.

§ 13. In comune, comitate, districte, orașe cu său fără magistratul propriu, limb'a oficiosa in tóte afacerile administrative si judecătoresci, si limb'a majorității locuitorilor. Limb'a minorităților e facultativa.

§ 14. Comunele incătu aceste aru si de naționalitate, s'au de o majoritate din cele siese naționalități, in comunicatiunile sele oficiose cu comitatulu s'au districtulu se folosesc de limb'a propria oficiosa (15) si acese respondu si-si tramtu ordinatiunile numai in limb'a oficiosa a comunei.

§ 15. Comunele, cari nu se tinu de nici un'a din cele siese naționalități in comunicatiunile sele oficiose, cu comitatulu s'au districtulu si potu alege un'a ori care din cele siese limbe.

§ 16. Daca in comune, comitate, districte, său orașe cu magistratul propriu pâna la arondarea nouă s'au si dupa acăsi, nici un'a dintrę cele siese naționalități n'aru face majoritate absolută — atunci in acele corporatiuni limb'a oficiosa se poate alege liberu; in care casu ina potu servi si dôue limbi de limbi oficiose.

§ 17. Comitatele, districtele si orașele cu magistratul propriu de o limbă oficiosa cu guvernulu si cu alte dicasterii mai înalte, sia politice s'au judecătoresci ale tierei in comunicatiunile sele oficiose se servesc de limb'a propria oficiosa (§ 15) si acese respondu si-si tramtu ordinatiunile asemenea numai in acesta limbă oficiosa a comitatelor, districtelor, s'au orașelor cu magistratul propriu.

§ 18. Comunele, Comitatele, districtele, orașele cu s'au fără magistratul propriu de o limbă oficiosa cu comunele, comitatele, districtele, orașele cu s'au fără magistratul propriu de alta limbă oficiosa, corespundintre sine pre lângă originalulu limbii proprie oficiose si in expeditiuni magiari.

§ 19. Conformu cu acestea dispusețiuni in comune, comitate, di-

*) ne ve-ti oblegă.

strict, orasie cu s'au fără magistratu propriu la calificatiunea pentru delegatorii se recere și cunoscintia limbii majorității de acolo.

§. 20. In adunările comunale, s'au de comitat, district ori orasie cu s'au fără magistratu propriu limbă oficiosa e limbă majorității locuitorilor.

In această limbă se redigă protocoalele se facu și se publică decisiunile. In decisiuni, consultări, facerea de propunerii s'au motiuni se pot folosi minoritatea și de limbă sea propria.

§ 21. Representantii municipiilor au a se alege după proporție numérica a națiunilor regnicii locuitore acolo.

§ 22. La dieta în darea de petiții s'au ori ce scrieri facerea de motiuni, amendamente s'au propunerii precum și în pertractări s'au discutii — se pot folosi ori care din limbile națiunilor regnicii.

Diariul se poartă în limbile precum curgă discutiile, iară protocolul se duce numai în limbă maghiară, decisiunile însă și legile se publică în totă limbile de asemenea autentice.

In casu de controversie in testu — va decide testulu maghiar.

§ 23. La guvern și la dicasterie supreme ale tierei, în senate collective se pot folosi ori care din limbile națiunilor tierei, conclusele însă se facu numai în limbă maghiară; dar încătu aceste concluse aru fi de a se comunică cu comitatele, districtele, s'au orașele cu magistratu propriu, se va observă prescrisele §-lui 18

§ 24. Petițiile, apelatiunile, recursele s'au ori ce alte esibite ce la dieta, la guvern, s'au alte dicasterii mai înalte ale tierei se dau în ore care-va din limbile națiunilor tierei, au a se referi, rezolvă, emite și publică, numai în aceea limbă în care suntu acele date.

§ 25. Prin aceste dispusețiuni nu e restrensu dreptulu politicu și civilu alu individilor cari nu se tînu de vre-un'a din celea siese națiuni ale tierei.

§ 26. Această lege intra in activitate numai decât, si totă legile s'au dispusețiunile contrarie acestei legi se declară de nula si sterse.

PARTEA III.

Dispusețiuni transitorie.

§ 27. Toti delegatorii cari suntu aplicati in vre-o comună, comitat, district s'au orasie cu ori fără magistratu propriu si n'ară scăd limbă majorității adeca limbă cea oficiosa de acolo — suntu detori de a o înveta celu multu într'unu anu de dile altumintrea acolo nu voru mai putea purtă deregatoria.

§ 28. Până la formarea și constituirea universităților naționali (§ 4.) deputații de o naționalitate dimpreuna cu membrii casei de susu de acea-si naționalitate suntu totu odata si mandatarii națiunei din alu cărei suntu; si ca atari au dreptul:

a) de a se constitui in corpu naționalu prin alegera de presedinte si notari.

b) de a si face unu regulamentu propriu de trebi

c) de a face unu statutu provisoriu pentru real'a formare si constituire a universității proprie naționali (§ 4.)

d) de a alege din sinulu seu unu comitetu care sa functiunedie si dupa espirarea mandatului loru si care comitetu apoi dupa facerea a nouă alegeri de deputati depunu oficiul in mâna acestor'a — si asiă mai departe până la faptică realizare a universității naționali; mai departe ei au dreptul

e) de a priveghia atătu deadreptulu, cătu si prin comitetulu acumu numitu asupr'a observării si execuțării legiei prezente.

f) de a intrevini la Majestate la dieta si la regimul prin reprezentanții, petițiuni, gravame si interpellanții in totu ce atingu interesele naționali. Cu unu cuventu

g) de a reprezenta națiunea in tiara in totu ce este de interes naționalu fia acest'a politicu ori de cultu si învetaștiemntu ori bisericescu.

§ 29. Aceste dispusețiuni inca intra in activitate numai decât.

Pest'a 8 Maiu 1866.

Comisiunea de trei: Popoviciu, V. Babesiu, Ios. Hodosiu.

Dietă Ungariei despre afacerile comune.

Parerea subcomitetului comisiunii de șisdeci și siepte.

(Continuare).

30 Cu privire la acea parte a afacerilor comune, ce nu se tine apriatu de suer'a guvernării, nu tînemu cu scopu nici senatul imperial completu, nici ver-unu parlamentu centralu său comunu, fia ori si cum numitu, si dintre aceste nici unulu nu voim sa primim; ei dorim, că: de ore-ce si in pre inaltulu cuventu de tronu alu Maj. Sele, sanctiunea pragmatica e punctu comunu de manecare — de o parte totă tierile coronei ungurescii la olalta, de alta parte eara celealte tieri si tînuturi ale Maj. Sele la olalta sa se privescă că dove părți deosebite si deplinu egalu indreptățit. Prin urmare, paritatea deplina intre aceste dove o considerăm de condiție ce nu se poate delatura in privint'a manipulării afacerilor comune.

31. Pe baza acestui principiu de paritate alăga dietă Ungariei pentru tiéra-si din sinulu ei o delegație de unu număr hotarit de membri si anume din amendoane casele tieriei. Alăga de asemenea si celealte tieri si tînuturi ale Maj. Sele in modul constitutiunalu pentru ele o delegație de totu atati membri.

32. Aceste delegații suntu de alesu numai pentru unu anu, adeca pentru o sesiune a dietei, si trecandu anulu, adeca cu incepătul sesiunii nouă, activitatea delegațiilor incetă cu totalu. Membrii loru pot fi realesi.

33. Fia-care delegație deschinitu, din senulu ei si libern si alege presedinte, notariu si, încătu necesitatea va posta si altu personalu oficiale, pre toti membrii lui; ea insasi prefige ordinea afacerilor.

34. Delegațiile le va conchiamă purure Maj. Sea pe unu terminu anumitu, si adeca schimbându, într'unu anu la Pest'a, intr'altu anu la Vienn'a, său deca adunarea celor lati tieri ale Maj.

Sale său Maj. Sea insusi va posta, la alta capitală a tierilor a celor'a.

35. Fia-care delegație tîne sedintia separatu, in acele se otarese prin votarea după capete si prin majoritatea absolută de voturi a membrilor, si ce a hotarit majoritatea, se privesce de hotărirea adunării intregi. Pentru rectificări proprii, se poate induce in protocolu votulu separatu, dara nu slabesc poterea hotăriri.

36. Amendoue delegațiile in sedintie impreunate nu se potu consfatui, ci fia-care comunica celealalte in scrisu parerile si hotaririle sale, si in casu de păreri diferite, prin scrisori se voru incercă a-si lamuri ideile. Scrisorile le scrie fia-care in limbă propria, alaturandu acolo si traducerea autentica.

37. Decum-va prin aceste scrisori nu aru succede a uni părerile acestor dōue delegațiuni: atunci ambele delegațiuni voru tîne sedintia impreunata, dara numai spre votare. — In sedintă impreunata voru presiede presedintii ambelor delegațiuni, dar suer'a loru de activitate va fi numai a grigi de actulu votări si a enunciă majoritatea. Spre aducerea hotărirei se postesc majoritatea absolută a tuturor membrilor din amendoane delegațiile. Protocolul se va portă in limbă fia=cărei'a de către notarii ambelor părți si se va autentică in comunu.

38. Deca schimbarea loru trei scrisori remane fără succesu: fia-care parte are dreptu sa provoce pre cealaltă că cestiuenea sa se decida prin votare comună, ceeace partea provocată nu poate refuza; si atunci presedintii ambelor părți in contilegere prefigu locul siedintii pentru votare, dîn'a si óra ei, invitandu fia-care presedinte membrii din delegația s'a.

39. De suer'a aptivitatei acestor delegațiuni se potu tîne numai acele obiecte, ce in legea despre afacerile comune, suntu indrumate apriatu la aceste delegațiuni. Delegațiile, in despusetiunile loru, nu se potu estinde mai departe de acestea, eara in afacerile rezervate dietei ungurescii si regimulu ungurescu nu se potu amesteca.

40. Delegația emisa spre tractarea de afacerile comune dorim sa o privim de o atare corporație, care fiindu liberu alăsa de dieta, in afacerile si dupa norma prescrisa si desifita de lege, reprezinta dietă fatia cu celealte tieri ale M. Sele, intocmă precum si noi senguraticii deputati alesi liberu dupa cercuri reprezentâmu tieră si interesele ei la dietă unguresca. Chiaru pentru aceea nu aflâmu cu scopu că delegația prin instructiuni preventivă sa fia legată, pentruca cu atari instructiuni convenirea ambelor părți nu aru avé resultatul dorit, si adese-ori s'ară intemplă ce, deca delegațiile ambelor părți aru avé instructiuni apriate dar diferite, aru fi cu nepotintia a ajunge la resultatul pe calea contilegerii, si acăstă chiaru candu obiectele ce compun afacerile comune suntu de natura încătu delaturareaséu amanarea deciderei loru aru fi a impedeacă machină statului.

41. In privint'a modului procedurei cugetâmu ca aru fi cu scopu a hotari, cumca obiectulu ce in puterea legii se tîne de delegațiile acestea, ministeriul comunității sa-lu propuna deosebitu fia=cărei delegațiuni. Fia-care delegația va ave dreptu a indreptă intrebâri către ministeriul comunității, său dupa sfăr'a loru, către unu membru alu acestui'a si sa poată cere dela ei desluciri, chiaru pentru aceea ministeriul comunității, va ave dreptu, eara candu va fi provocat la aceea, va fi si deoblegat, sa se infatisieze si la un'a si la alta comisiune, sa responda, sa asternă scrisorile cerute si sa dea desluciri. (Va urmă).

Nr. 12—1

Concursu.

La scolă poplăre, rom. ort. din Brasovul vechi, district. Brasovului, se cere unu inventatoriu cu salariu anuale de 120 fl. v. a. cuartiru si doi stângeni de lemne.

Pentru acestu postu vacantu sa deschide concursu până la 16 Augustu a. c. st. v.

Dreptu aceea ori care doresce a concură pentru postulu susu numitu, are a tramite la Scaunulu protopopescu I. alu Brasovului pe lângă petiție timbrata cu 50 cr. v. a.

1. Atestatu, ca a absolvat cu portare buna si cu sporiu de cl. I. celu pusinu gimn. micu si cursulu pedagogicu din Sabiu.

2. Atestatu de botezu, si in fine

3. Atestatu de purtare politica; si acestea până în susu prefiptulu terminu, spre a se putea astepta Escolentie Sele Inaltu Pre Sântitului nostru Arhiepiscopu si Metropolit, Andrei Barbu de Siauguna, pentru parintescă intarire.

Brasovu 26 Iuniu 1866.

Georgiu Persienariu, Parochu.

Georgiu Vladareanu, curatoru.

Bursă de Vienn'a.

Din 1|13 Iuliu 1866.

Metalicele 5%	54 10	Actiile de creditu	135 90
Imprumutul nat. 5%	59 85	Argintulu	127
Actiile de banca	670	Galbinulu	6 26